

na myši), cítí nepříjemný hřbitovní zápach nejen ve vzduchu, ale dokonce i v jídle a z úst svých domácích. Zatím musí o svém poslání mlčet. I když je hřbitov mnoha lidem nepříjemný, posvátná úcta k mrtvým a vůbec k majestátu smrti by mohla vzbudit rozruch, kdyby se lidé dozvěděli, co se začne za pár měsíců dít. Baratte se seznámí s podivínským knězem z kostela, se starým hrobníkem a jeho vnučkou Jeanne a s varhaníkem Armandem. Právě jemu brzy svěří, proč sem byl poslán. O pomoc pak požádá svého přítele a bývalého kolegu z dolů ve Valenciennes, Lecoera. Ten zanedlouho dorazí i s třicátkou horníků, aby se ujali nepříjemné práce vykopávání mrtvých. Do pomoci kolem kuchyně a dalších záležitostí se zapojí i Armand se svojí milenkou Lisou, hrobníkova vnučka a dva lékaři, dr. Thouret a dr. Guillotin (ano, ten, co později sestrojil gilotinu). Brzy se rozkřikne, jaký je úkol této skupiny osob, ale zdá se, že zpráva způsobila spíše lhostejnost – pár let před revolucí mají Pařížané přeče jen jiné starosti, i když se na zdi hřbitova objeví nápis, aby se král a královna báli, protože na hřbitově bude vykopána jáma, která pohřbí celé Versailles. Velmi rozrušená je z Barattova posláni citlivá dcera Monnardových, Emilie, zvyklá žít vedle hřbitova od narození. Nastávající změna, i když povede k lepšímu, je pro ni nesnesitelná, což se nakonec neobejde bez následků. Baratte, ne snad přehnaně citlivá, ale pracovitý a poslušný, je však rozhodnut svůj neblahý úkol splnit. Život si ale dokáže dělat složitější i on sám, když se zamiluje do lepší kurtizány Héloïse. Je jasné, že podobná zkušenost Baratta změní po všech stránkách. A Andrew Miller vidí v celé situaci ještě jinou symboliku, jak řekl v jednom rozhovoru: „Velmi mě zaujalo (...) datum zničení, jen pár let před revolucí. Samozřejmě v tom bylo víc, nebyla to jen záležitost zdraví veřejnosti. Odklínění kostí nashromážděných za půl tisíciletí z centra Paříže bylo do určité míry inspirováno novým myšlením. Zbavením se minulosti. Každý mohl začít znovu, nezatížen historií.“ Je velmi vzrušující číst tento skvělý román. Člověk by nevěřil, co dokáže autor z tak pochmurného námětu vytěžit, jaké drama (i se zajímavými technickými detaily, jimiž ale není román zahlcen), jak zajímavé a plnokrevné postavy, přitom načrtnuté jen lehkými tahy. A čte se to skoro jedním dechem.

Mapa času

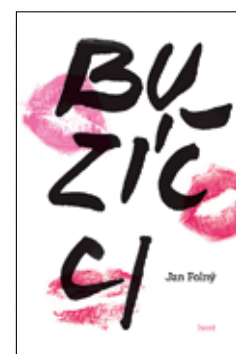
Román *Mapa času* španělského autora **Félixe J. Palmy** (1968), který v překladu Ivetty Gonzálezové vydal Host, by se dal zařadit do žánru tzv. steampunku, což je podžánr sci-fi či fantasy. Je to žánr zaměřený na technologie a páru, díla se odehrávají v různých alternativních historiích či sci-fi kulísách, podobných prostředí knih Julese Verna nebo H. G. Wellse; často se jedná o viktoriánskou éru. A právě sem, do roku 1896, zasadil svůj román i Palma. A co víc, jednou z hlavních postav je i sám spisovatel Herbert George Wells, jehož úspěšný román *Stroj času* podnítl řadu událostí v Palmově knize. Ta je rozdělena do tří částí a tří příběhů, které na sebe ovšem odkazují a souvisí spolu, ačkoli každý má svého vlastního hlavního hrdinu. V prvním příběhu je to mladík z bohaté rodiny Andrew Harrington, který se před osmi lety, v roce 1888, zamiloval do obyčejné pouliční prostitutky ze čtvrti Whitechapel, Marie Kellyové, která se ale krátce nato stala poslední obětí Jacka Rozparovače. Andrew si pak celé roky vyčítá, že vraždě nedokázal zabránit, a v den osmého výročí Mariiny smrti se rozhodne spáchat sebevraždu. V tom mu ale zabrání jeho bratranec Charles Winslow, který právě absolvoval cestu časem do roku 2000, kterou nabízí firma *Murrayho cesty časem*. Charles Andrewovi navrhe, že by se mohl vydat naopak do minulosti, do roku 1888, aby Mariině vraždě zabránil. Jenže cesty do minulosti pan Murray nenabízí, a tak se oba mladí gentlemani budou muset obrátit o pomoc někam jinam... V druhém příběhu jednadvacetiletá Claire Haggertyová jakoby ani nepatřila do této doby, jejíž mravy, zvyky a společnost nesehná; muži roku 1896 se jí protíví, touží po lásce, ale jiné, jakou jí podle ní její nápadníci nemohou nabídnout. Když jí přítelkyně Lucy nabídne zúčastnit se výpravy do roku 2000 (mezi účastníky je i Charles Winslow z prvního a detektiv Colin Garrett ze třetího příběhu), Claire přijme a rozhodne se, že se zpátky z budoucnosti nevrátí. Londýn v roce 2000 je však zničeným zbořeníštěm a právě vrcholí válka mezi zbytky lidstva a automaty, které ovládly svět. Claire se zamiluje do kapitána Shackletona, který vede povstání proti automatům... Hlavní postavou třetího příběhu je spisovatel H. G. Wells a objeví

se zde i další slavní spisovatelé té doby, Bram Stoker a Henry James. Všichni tři se totiž stanou obětí poutníka v čase, který se v budoucnosti proslaví romány *Neviditelný*, *Dracula* a *Utažení šroubu*, jež ve skutečnosti napsali tito tři spisovatelé... Autor do vyprávění starosvětsky, ve stylu románů 19. století, vstupuje s komentáři a hlavně připravuje čtenáři další a další pasti. Když už si myslíme, že víme, co se děje, protože s cestováním časem se to přirozeně nemá jen tak a své místo tu má i magie, ale i různé podvody, autor opět překvapí něčím dalším. Jsou to pasti vskutku důmyslné a vlastně i zábavné; autor na své postavy i na čtenáře ironicky a spiklenecky pomrkvává a román je tak možná i parodií žánru. Současně se ale Palma zamýšlí i nad různými problémy a paradoxy cestování časem – hlavně když se někdo snaží změnit minulost. Tři příběhy do sebe zapadají přesně jako menší krabička do větší a ta zas do větší atd. Místy je román snad až příliš překombinovaný, ale stále si udržuje napětí. Také atmosféra Londýna konce 19. století je vykreslená věrně; mihně se tu dokonce i Joseph Merrick alias Sloní muž se svým ošetřovatelem dr. Treevesem. A je to také román o síle představitosti, psaní a vyprávění příběhů, o tom, že nemáme věřit všemu, co vidíme a co nám kdo napovídá. Proto raději ve všem nevěřte ani autorovi této recenze...

Buzičci

Spisovatel **Jan Folný** (1977) debutoval v roce 2010 novelou *Od sebe / k sobě* a nyní vydal sbírku jedenácti povídek *Buzičci* (Host). Hlavními postavami jsou většinou gayové, případně lesby. Autor o homosexuálních postavách píše otevřeně, s ironií, kriticky, i s pochopením; své postavy nijak nesoudí, i když to třeba nejsou zrovna žádní andílkové. Povídky jsou velmi čtivé, vtipné, některé ovšem i dost smutné a závažné. Autor se zároveň nebojí kriticky mířit do vlastních řad („kálet do vlastního hnízda“), a tak ho řada gayů asi nebude mít příliš ráda, hlavně těch, kteří se v jeho povídkách mohou nějakým způsobem poznat. Folný zobrazuje homosexuály bez přikras, často i dost drsně. Otravný, nesnesitelný, ale vtipný je vyprávěč titulní povídky *Buzičci*, promiskuitní namyšlený mladý gay Michal, který píše internetový homoblog a když se svěří svému vietnamskému kamarádovi, že je HIV pozitivní, ztratí možná posledního přítele. Povídka *Box of Roses* vypráví o pětadvacetiletém gayovi, který má o 15 let staršího solidního přítele Jáju, který to s ním myslí vážně. Mladík si toho přesto nedokáže vážít a je mu nevěrný a stále má o všem pochybnosti. O tom, jak se ti dva liší, vypovídá např. společná návštěva pražské zoo, kde potkávají rodiny s dětmi: „Oba se přesto na rodinku s brečícím dítětem ještě jednou otočili. Život, jakéj bych nikdy nechtěl, pomyslel si. Něco, co my dva, bohužel, nikdy mít nebudeme, napadlo Jáju.“ V povídce *Supertalent* vzpomíná neúspěšný a známostmi zklamaný třicetiletý zpěvák Tomáš na své sexuální partnery (píše si jejich vtipně komentovaný seznam), především pak na krátký vztah s krásným fotbalistou Pavlem, který však svoji skutečnou sexuální orientaci dlouho tajil, což nakonec vedlo také k jejich rozchodu. Velmi smutná, až depresivní je povídka *Neviditelný* o starém muži v posledním týdnu před odchodem z pražského bytu do domova s pečovatelskou službou. Muž vzpomíná na svůj poněkud zmarněný život a nenaplněný vztah s jedním mužem a z okna (v jakési variaci na *Smrt v Benátkách*) pozoruje v protějším okně krásného mladíka, kterému říká Havranpírko. Povídky jsou vzájemně provázané a postavy, které v jedné povídce byly jen vedlejší, se v jiné objevují jako hlavní. Tak např. vietnamského kluka z první povídky potkává v čínské restauraci (v povídce *Změna času*) frustrovaný učitel a otec od rodiny, pravděpodobně potlačující své homosexuální sklony. V jiné povídce pak ten samý Vietnamec píše dopis své babičce do Vietnamu a svěruje se jí se svou láskou k nemocnému Michalovi, o němž ale musí psát jako o dívce. V *Dortu pro Honzika* je hlavní postavou Marta, partnerka Aničky, což je nejlepší kamarádka zpěváka Tomáše ze *Supertalentu*. A syn tohoto lesbického páru Honzik zase píše slohovky v povídce *Slohové práce žáka páté třídy Jana F.* Povídky se dotýkají i takových problémů, jako je tolerance většinové společnosti vůči gayům a lesbám apod. Většina postav z Folného povídek hledá a bloudí, a když se zdá, že mají štěstí na dosah, tak ho nevidí nebo nechtějí vidět – nebo se jim bohužel vyhýbá.

MILAN ŠILHAN